

**Syntetyczny przykładowy plan wynikowy
z podstaw przedsiębiorczości w liceum lub technikum**

Tematyka treści nauczania	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania rozszerzające Uczeń:
1. Własna przedsiębiorczość	wie: ku czemu zmierza gospodarka świata, jaka praca będzie potrzebna, co to jest przedsiębiorczość, jaką ma ona wartość, co sprzyja przedsiębiorczości i w jakich warunkach ona się rozwija, jakie cechy charakteryzują osoby przedsiębiorcze i co jest podstawą przedsiębiorczości, co charakteryzuje przedsiębiorcę, jak poznać swoje mocne strony i jak je rozwijać	wie: jakie występują tendencje globalizacyjne i integracyjne, jakim wyzwaniom trzeba sprostać, jak szukać rozwiązań innowacyjnych i jakie są jej źródła, jak eliminować niedoskonałości, jakie czynniki decydują o karierze
	rozumie: proces globalizacji i integracji gospodarki świata, na czym polegają działania przedsiębiorcze, od czego uzależniona jest przedsiębiorczość i jakie są motywy przedsiębiorczego działania, wpływ gospodarki rynkowej na przedsiębiorcze działania, rolę przedsiębiorcy w gospodarce rynkowej, wpływ działania na wyniki pracy;	rozumie: konieczność dostosowania się do tych przemian, że okazją dla przedsiębiorczości są innowacje, wpływ cech przedsiębiorczych na umiejętności i zachowania przedsiębiorcze, znaczenie rozwijania swoich mocnych stron i eliminowania niedoskonałości,
	potrafi: docenić znaczenie przedsiębiorczości, ocenić własną osobowość, uczyć się działań przedsiębiorczych,	potrafi: dostrzegać zmiany zachodzące w gospodarce świata, poznać swoje mocne strony.
2. Trudne decyzje kluczami przedsiębiorczości	wie: na czym polega organizowanie działań ludzkich, co to jest kierowanie i zarządzanie, jakie są zasady organizacji pracy,	wie: co to jest organizacja w znaczeniu podmiotowym i czynnościowym, z jakich etapów składa się cykl organizacyjny, jakie są źródła władzy, jak podejmuje się decyzje i jakie są jej rodzaje
	rozumie: pojęcie organizacji, kierowania i zarządzania, na czym polegają poszczególne zasady pracy, znaczenie pracy zespołowej, istotę podejmowania decyzji	rozumie: znaczenie organizowania pracy, konieczność uwzględnienia warunków jej podejmowania
	potrafi: rozróżnić pojęcia: organizacja, kierowanie, zarządzanie, podać istotę zasad pracy, zorganizować proste działanie według cyklu organizacyjnego,	potrafi: przeprowadzić proces decyzyjny i podjąć decyzję
3. Umiejętność komunikowania się	wie: na czym polega komunikacja interpersonalna werbalna i niewerbalna, co to są negocjacje, jakie są etapy i fazy negocjacji, jakie są cechy dobrego negocjatora, jakie mogą wystąpić konflikty	wie: jakie są ich rodzaje i czynniki sprzyjające lub niesprzyjające negocjacjom, jakie są style i techniki negocjacji, jak wysuwać hipotezy i manipulować czasem, jakie postawy należy prezentować, jak rozwiązywać konflikty

	<p>rozumie: znaczenie współdziałania i komunikacji, konieczność stosowania zrozumiałych dla innych komunikatów, na czym polega sztuka negocjacji, rolę negocjatora i uczestników negocjacji,</p>	<p>rozumie: znaczenie uzgadniania poglądów, znaczenie konfliktów</p>
	<p>potrafi: stosować zasady komunikacji interpersonalnej zarówno werbalnej, jak i niewerbalnej, negocjować proste problemy, zastosować różne techniki negocjacyjne, być nadawcą i odbiorcą komunikatów,</p>	<p>potrafi: szukać kompromisu i korzyści z negocjacji, przygotować się i prowadzić negocjacje, być asertywnym, uczestniczyć w rozwiązywaniu konfliktów</p>
4. Gospodarowanie w gospodarstwie domowym	<p>wie: na czym polega gospodarowanie czasem, jak planować wykorzystanie czasu, co to jest gospodarstwo domowe, jakie są jego funkcje, : jakie są źródła dochodów, jak gromadzić majątek, co to jest budżet domowy, jakie są podstawowe przychody i rozchody</p>	<p>wie: jak wyznaczać cele i obowiązki, jak należy ustalać cele konsumpcyjne, jak planować przychody i rozchody</p>
	<p>rozumie: konieczność racjonalnego gospodarowania czasem i niemarnowania go, procesy zachodzące w gospodarstwie domowym, od czego zależy poziom życia w rodzinie, konieczność planowania przychodów i rozchodów w budżecie domowym,</p>	<p>rozumie: racjonalność decyzji konsumenckich</p>
	<p>potrafi: zaplanować cele do osiągnięcia oraz wyznaczyć sobie na to czas, kontrolować wykorzystanie czasu, planować przychody i rozchody budżetu domowego</p>	<p>potrafi: ustalać cele konsumpcyjne, ocenić poziom życia, gospodarować swoim kieszonkowym</p>
5. Gospodarowanie na rynku produktów	<p>wie: co to jest działalność gospodarcza, jakie są zasoby ekonomiczne, co to jest kapitał, praca i siły wytwórcze, co to jest system ekonomiczny, na czym polega gospodarka rynkowa, co to jest podaż i popyt oraz o prawach nimi rządzących, jak działa mechanizm rynkowy, jakie są etapy procesu gospodarczego, o dobrach wolnych i produktach oraz postaciach w jakich występują, jakie są rodzaje usług, jak działają przedsiębiorcy na rynku, według jakich form prawnych, jakie rozróżnia się własności, co to jest przedsiębiorstwo, czym są przedsiębiorstwa państwowe i przedsiębiorcy indywidualni, co jest istotą spółek i jakie są ich rodzaje, czym są spółdzielnie, jak podejmuje się działalność gospodarczą, jakich formalności należy dokonać, rozpoczynając działalność gospodarczą, z czego składa się baza materiałowa przedsiębiorstw, jakie kapitały wykorzystuje przedsiębiorstwo do finansowania swojej działalności, o pracownikach i ich kwalifikacjach, jak poszukiwać pracy, jakie dokumenty przygotować, starając się o pracę, jak nawiązuje się i rozwiązuje stosunek pracy, na czym polega zaopatrzenie, produkcja i zbycie, jakie są koszty produkcji, co to są przychody, dochody i zyski, o normach moralnych i prawnych, czego należy przestrzegać, aby postępować etycznie w działalności gospodarczej;</p>	<p>wie: o konieczności wyboru ekonomicznego, na czym polega działalność marketingowa, jakie są specjalizacje działalności gospodarczej, jak grupuje się przedsiębiorców w sektory, co to jest majątek trwały i obrotowy, o inwestycjach rzeczowych i źródłach ich finansowania, o formach korzystania z cudzej bazy, jakie są elementy poszczególnych rodzajów procesów gospodarczych, jak należy sporządzać kalkulację kosztów, co to jest rentowność,</p>

	<p>rozumie: co decyduje o siłach wytwórczych przedsiębiorstw, funkcjonowanie gospodarki rynkowej, prawa ekonomiczne rynku i mechanizm rynkowy, znaczenie konkurencji, funkcje przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa, istotę poszczególnych form prawnoorganizacyjnych przedsiębiorców, rolę spółek w gospodarce rynkowej, funkcje majątku i kapitałów w przedsiębiorstwie, rolę doboru załogi przedsiębiorstwa, znaczenie poszczególnych dokumentów związanych z pracą, funkcje zaopatrzenia, produkcji i zbytu, znaczenie zapasów, pojęcie kosztów i nakładów, pojęcie przychodów, dochodów i zysków, konieczność działań etycznych w działalności gospodarczej</p>	<p>rozumie: konieczność wyborów ekonomicznych, funkcje poszczególnych postaci produktów, rolę inwestycji rzeczowych, zasady kalkulacji, znaczenie rentowności,</p>
	<p>potrafi: sklasyfikować zasoby ekonomiczne, ocenić działanie rynku i konkurencji na nim, klasyfikować przedsiębiorców według form prawnoorganizacyjnych i własnościowych, rozróżniać poszczególne rodzaje spółek, sporządzać dokumenty potrzebne do podjęcia działalności gospodarczej, sporządzić dokumenty związane z pracą, sklasyfikować rodzaje produkcji, koszty i przychody, ocenić postępowanie etyczne i nieetyczne</p>	<p>potrafi: dokonać wyboru ekonomicznego, klasyfikować produkty w różnych postaciach, sklasyfikować majątek i kapitał przedsiębiorstwa, obliczyć mierniki opłacalności inwestycji i je ocenić, sporządzić prostą kalkulację, obliczyć zysk i wskaźniki rentowności,</p>
6. Gospodarowanie kapitałami pieniężnymi	<p>wie: jakie są rodzaje i jaką funkcję pełnią banki, jaka jest rola rachunków bankowych, co to są kredyty bankowe, jakie banki świadczą usługi, jakie są funkcje poszczególnych form obrotu bezgotówkowego, od czego zależą odsetki i jak się je oblicza</p>	<p>wie: jakie są rodzaje papierów wartościowych i jakie role pełnią, na czym polega publiczny obrót papierami wartościowymi, jaką wartość ma pieniądz w czasie,</p>
	<p>rozumie: rolę banków w gospodarce i ich czynności, rolę obrotu bezgotówkowego</p>	<p>rozumie: znaczenie lokowania kapitałów w papiery wartościowe i publicznego nimi obrotu, konieczność jego unowocześniania, wartość pieniądza i konieczność utrzymania jego wartości</p>
	<p>potrafi: określić funkcje banków, rozróżnić rodzaje banków i papierów wartościowych, zastosować różne formy obrotu pieniężnego, obliczyć odsetki proste</p>	<p>potrafi: określić funkcje papierów wartościowych, giełd i form obrotu bezgotówkowego, obliczyć odsetki składane oraz kursy walut, ocenić obrót giełdowy, dokonać niektórych czynności bankowych</p>
7. Gospodarowanie w skali makro	<p>wie: co to jest interwencjonizm państwowy i jakie są jego instrumenty, jak dzieli się produkt krajowy brutto, co to jest inflacja i jakie są jej skutki, co to jest rynek pracy i jakie prawa nim rządzą, jak wysokie jest bezrobocie i jakie są metody przeciwdziałania mu, jakie są dochody i wydatki oraz przychody i rozchody budżetów, jakie są ubezpieczenia</p>	<p>wie: jakie są mierniki wzrostu gospodarczego, jakie są mechanizmy poboru podatku od towaru i usług oraz podatku dochodowego, jaka jest rola ubezpieczeń</p>
	<p>rozumie: znaczenie polityki gospodarczej państwa oraz rozwoju i wzrostu gospodarczego, skutki inflacji, potrzebę walki z bezrobociem</p>	<p>rozumie: rolę czynników wpływających na popyt i podaż pracy, funkcje budżetów i podatków oraz ubezpieczeń</p>

	potrafi: przedstawić instrumenty polityki gospodarczej państwa, ocenić zjawiska inflacji i bezrobocia, wyszukać pracodawców, rozróżnić dochody i wydatki budżetowe, podatki i ubezpieczenia, stopę bezrobocia, podatki i składki na ubezpieczenia społeczne	potrafi: zaradzić swojemu bezrobociu, obliczyć mierniki wzrostu gospodarczego,
8. Gospodarowanie na rynku zintegrowanym	wie: co obejmuje wymiana międzynarodowa i handel zagraniczny, co to jest bilans handlowy, jakie są elementy integracji gospodarczej	wie: co to jest bilans płatniczy, jakie są programy i fundusze europejskie, jakie korzyści przyniesie Polsce integracja i jakie niesie ona zagrożenia
	rozumie: znaczenie wymiany międzynarodowej i polityki w tym zakresie, istotę integracji gospodarczej i jej znaczenie dla Polski	rozumie: politykę wymiany międzynarodowej
	potrafi: ocenić wpływ eksportu i importu na gospodarkę, przedstawić korzyści z integracji oraz wynikające z niej zagrożenia, świadomie wziąć udział w referendum w sprawie wejścia Polski do UE	potrafi: przedstawić korzyści z integracji oraz wynikające z niej zagrożenia

Plan wynikowy pochodzi z książki nauczyciela „Szansa dla przedsiębiorczych” Mariana Pietraszewskiego, wydanej przez Oficynę Ekonomiczną Wydawnictwa eMPI²